

Sem ter tja se zgodi, da preberemo delo, ob katerem nismo povsem gotovi, kaj natanko je bil avtorjev namen. Pričakujemo denimo žanrski roman, nakar ugotovimo, da gre za poskus parodije. Ali pa dobimo v roke knjigo, ki naj bi obravnavala lepo število seksualnih praks in podirala tabuje, pisatelj pa, vsaj če verjamemo založnikovim besedam, svoje like na koncu pripelje »do srečnega spoznanja o odprtosti bivanja v ljubezni.« Seveda ne škodi, če smo do teh besed nekoliko skeptični, sploh če gre za pisanje o spolnosti, h kateremu je treba z ozirom na to, koliko ponesrečenih erotičnih opisov vsebuje literatura, očitno še vedno pristopati zelo previdno. In pri *Ljubezenskem vrtiljaku* se skepticizem izkaže za upravičenega - namesto da bi nam roman širil obzorja, med branjem namreč dobimo občutek, da ga enostavno ne gre jemati resno.

V čem je težava? Čemu literature, ki se loteva spolnosti, ne bi jemali resno? Konec koncev je tovrstnih del, tudi takšnih, ki se osredotočajo predvsem na prikaz seksualne svobode, kar nekaj – in literatura s to tematiko je vsekakor dobrodošla, če se je le loti na pravilen način. Vendar ima *Ljubezenski vrtiljak*, če pustimo opise različnih seksualnih praks, ki jih lahko vsakdo sodi po svoje, ob strani, preveč bizarnih elementov, da bi ga dojemali kot delo, ki bi bralca lahko kakorkoli izobraževalo. Ne gre samo za gole prikaze seksualnih odnosov, ki so sicer prav tako banalizirani; konec koncev nas zanima tudi tisto, kar je »pod plastjo« - kakšna je motivacija likov za tovrstno početje, kako to vpliva nanje (če vpliva) in kakšne so posledice tovrstne svobode za stanje družbe na splošno – dobre ali slabe? Vsa ta vprašanja v omenjenem romanu ostajajo odprta. Šteinbauer večinoma opisuje zgolj razvoj likov v spolna bitja, ne ustavlja pa se posebej pri razlagah, zakaj so postali takšni, kot so – specifičnega fetiša lika A ali zadržanosti lika B ne pojasni ali pa s tem opravi zelo na hitro.

Povezovalni element romana, sestavljenega iz kratkih poglavij, od katerih vsako predstavi novega pripovedovalca, je učiteljica Manica, nekakšna usodna ženska, ki se ravna samo in izključno po spolnem nagonu, po drugi strani pa je čuteče bitje, ki verjame v ljubezen in jo (očitno) želi najti tudi sama. Manica je prav tako ena od pripovedovalk, hkrati pa se ves čas pojavlja tudi v prvoosebni pripovedi drugih likov, ki so zaradi njenega liberalnega odnosa do spolnosti (pika na i je še to, da je prav nič je ne moti, da je med svojimi spolnimi aktivnostmi na očeh sosedov) nad njo očarani – ali pa jo obsojajo. Ob tem ima seveda tudi vsakdo od njih svojo malo »skrivnost« v zvezi s spolnostjo, pa naj gre za homoerotičen odnos, obremenjenost z lastnim devištvom ali resnično odklonsko dejanje, kot recimo pri Oskarju, ki ima pomotoma otroke s svojo biološko sestro. Šteinbauer se je torej potrudil, da je v obravnavo vzel širok spekter seksualnih praks, domiselnost pa je pokazal tudi z izbiro (največkrat humornih) okoliščin za izbrano početje in celo s slogom pisanja. Vendar ima kvantiteta le redko prednost pred kvaliteto – zdi se, da je v želji, da bi na čim bolj duhovit način prikazal čim več različnih načinov spolnosti, pozabil na prikaz psiholoških mehanizmov junakov in izogibanje stereotipom. Tako se od strani do strani spoznavamo z liki, ki delujejo kot množica lutk z visokim libidom (tisti, ki ga nimajo, se seveda sprašujejo, kaj je z njimi narobe, ali pa so označeni za tečne sosede v srednjih letih), njihov zabavljaki način pripovedovanja pa prav nič ne pripomore k relevantnosti njihovega glasu.

Filip, eden od pripovedovalcev, ki ga pozneje, prav tako kot vse ostale, obsede Manica, se s kolegi denimo pogovarja o potlačeni želji, ob čemer si njegova prijateljica Matejka zaželi, da »bi jo od spredaj in zadaj hkrati obdelovala dva nadpovprečno obdarjena črnca, da bi končno videla ljubezenske zvezde.« Druga pripovedovalka, Sonja, dela v gostilni *Pri občutljivi bradavički*, s pomočjo Manice pa sta z možem odkrila, da lahko igra vlog precej začini njuno spolno življenje. Gospodinjec, s katerim se Manica pogovarja po spletnem klepetu, išče popolno dominacijo (»Bi tudi lajal, hodil po kolenih in se vlekel za jajčka, če se ti ukaže?« – »Bi če želiš in nosil predpasnik če vama všeč«), Tibor je tetraplegik, željan nežne ročice, ki bi mu občasno omogočila, da si izprazni jajca, potem sta tu Darko in Rudi, ki se imata sicer oba za prava moška, a vseeno ob opazovanju Manice izkoristita priložnost in osrečita kar drug drugega. Tudi roletar Jožek rad osrečuje – trikrat je denimo osrečil prodajalko sirov, ki ima rada sirne žmahe. »V svojo kosmatuljo pokrajculjo si je našopala ročce iz sira in me potli prosila, ke jih pojem,« samozavestno razlaga Jožek. Ob izrazih, kakršni je *kosmatulja pokrajculja* in banalnostih, kakršno je dejstvo, da si je Jožek za svojo tarčo izbral prav prodajalko sirov, težko ostanemo resni, še manj pa ob prikazu moškega, ki je navdušen, ko ga osa piči na občutljivo mesto, to namreč pomeni, da je njegovo premoženje končno videti večje. Tovrstni opisi na račun situacijske komike izgubijo možnost za poglobljanje v psihologijo likov. Enako

nenavaden je tudi jezik – narečne besede, arhaične in slengovske izraze ter pomanjševalnice namreč težko zasledimo v erotični prozi, vsaj taki, ki se jemlje resno, ne. Spolnost je v tem romanu, kot že omenjeno, torej banalizirana do skrajnosti. Je pa avtorju treba priznati, da tako narečja kot pogovorni jezik in celo internetno govorico popisuje izredno avtentično, roman pa se bere tekoče kljub dejstvu, da je razbit na fragmente.

Kje pa se v tej zgodbi skriva ljubezen iz naslova? Morda je mišljeno to, da se namigi, da Manica pravzaprav verjame v veliki L, čeprav je, paradoksalno, mnenja, da je en sam moški ne more zadovoljiti (je pa tudi res, da je zanjo ljubezen tudi predajanje spolnosti z vsem bitjem in žitjem), pojavljajo že na začetku romana, prav nečimrno pa ideja ljubezni iz polja seksualnih ekscesov izstopi na zadnji strani. Manica ima namreč avanturo s psihiatrom, ki jo označi kot eno najslabših v svojem življenju, vseeno pa je zanjo usodna do te mere, da zanosi. Ob tem spoznanju se njena plošča naenkrat obrne. »Želim si, da bi otrok odraščal tudi ob moškem. Mogoče je res največji izziv svobode nekemu ostati zvest kar najdlje in ga brezpogojno vzljubiti do konca, do zadnje vijuge v srcu.«

Potem ko smo dvesto strani prebrali z mislijo, da nas nič več ne more presenetiti, pa naj bo to zgoraj omenjeni Jožek in njegove dogodivščine s sirom ali dejstvo, da je Manica pravzaprav hči lokalne vlačuge, ki je končala v psihiatrični bolnišnici, nam konec dokaže nasprotno. In nas zopet postavi na začetek, ko smo se spraševali, kaj nam je avtor želel sporočiti. Če sklenemo, da se je iz nas pravzaprav ponorčeval, si lahko mislimo, da je želel to z zaključkom še potencirati in dokazati, da ima zadoščenje, ki izhaja iz seksualne svobode in nezavezanosti enemu partnerju, pravzaprav zelo malo smisla, če se celo Manica, lik z najbolj razgibanim spolnim življenjem, na koncu prične nagibati k ljubezni in zvestobi (ni pa rečeno, da se bo zanjo dejansko odločila). Kdo bi vedel ...

Lara Paukovič

{fshare id=1442}